

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre... 16 kor.
Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz kordva:

Egész évre... 20 kor.
Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre... 24 kor.
Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kérésre visszafizetést
vagy megőrzését nem vállalja.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 28.

Intrikák.

(P.) Minél jobban közeledik a még függőben lévő kritikus kérdések megoldásának ideje, annál nagyobb és élénkebb a mozgás a koalíció ellenségeinek táborában. Különösen a régi rendszer kapaszkodó elemei fejtenek ki kétségbeesett erőlködést, hogy zavarok és bonyodalmak előidézésével megakadályozzák az új rendszer megszilárdulását.

Nagyon jól tudják ugyanis a tisztelt urak, hogy ha sikerül a fuzió, s megalakul az állandó kormányzásra alkalmas egysége, guvernementális párt, akkor az ő sirjakra ráborul a zárókő s nekik még a föltámadás reményéről is le kell mondaniuk. De tudják azt is, hogy a fuzió előfeltételét képezi némely fontos dolognak, különösen a katonai kérdésnek szerencsés módon való megoldása. Éppen azért egyszerre két irányban ássák az aknákat. Egyfelől izgatnak a fuzió ellen a koalíciós pártok körében; másfelől pedig összefognak az osztrák centralistákkal a magyar nemzeti igények visszaszorítására.

A fuzió ellen való izgatásnak a leg-

főbb fegyvere az ugratás. A felületesen gondolkozó és hevesebb vérmérsékletű elemeket tuzásokra heccelik, s oly követelések hangoztatására biztatják, amelyekről mindenki tudja, hogy megvalósításuk csak a távolabbi időben remélhető és csak lépésről-lépésre való előhaladással érhető el. A pártok között pedig a féltékenységet iparkodnak szítani és hintgetik a konkolyt szokásos jelszavakkal: »liberalizmus«, »klerikalizmus«, stb. Ezek ugyan már mind nagyon ócska fegyverek s higgadt gondolkozásu, komoly ember nem is hederít rájuk; de azért mégis akadnak egyesek, akik — különösen a függetlenségi párt — akik belekóstolnak a maszlagba és megszilajodnak tőle.

Ami a katonai kérdést illeti, arra nézve az intrikusok természetesen úgy dolgoznak, hogy árlejtés alá bocsátják a nemzeti követeléseket. Nemcsak olcsóbban kínálkoznak, mint a koalíció, illetőleg a függetlenségi párt, hanem készek mindenben az osztrák centralistákkal egy követ fujni, csak hogy letörhessék, bekerithessék a függetlenségi pártot és fölrobbanthassák a koalíciót.

Ezzel a hazafiattal aknamunkával szemben igazán szent kötelessége minden jóérzésű magyar embernek szorosan összetartani abból a célból, hogy a nem-

zeti aspirációkat megalázás és kudarc ne érhesse. Ám ez csak úgy vihető keresztül sikeresen, ha tulcsapongásokba nem ragadtatjuk magunkat s egyfelől szorosabbra fűzzük az összes hazafias elemek között a szolidaritás kötelekeit, másfelől pedig megőrizzük a kellő higadtságot és mérsékletet.

Kiváltképpen szól ez a függetlenségi párt temperamentumosabb tagjainak, a kik gyakorta könnyen fogékonyak az ugratásokra. Ezek jól jegyezzék meg maguknak és egy pillanatig se tévesszék szem elől, hogy az intrikákkal szemben a nemzeti irányzat győzelmét csak úgy biztosíthatjuk, ha a függetlenségi párt habozás és ingadozás nélkül követi vezérének, Kossuth Ferencnek bölcs és körültekintő politikáját.

Kossuth Ferencnek szeplőtlen hazafiságában is, kipróbált államférfiúi belátásában is bizonyára megbizik mindenki. Ne akarjon tehát senki se okosabb, se nagyobb hazafi lenni, mint ő. Amit ő tanácsol, azt bizvást követheti, s amit ő elfogad, azt nyugodt lelkiismerettel elfogadhatja a legrajongóbb lelkű hazafi is. Mert amit ki lehet vinni, azt ő kiviszi, s amit ő meg nem valósíthat, azt más még kevésbé valósíthatja meg.

S ne feledje senki, hogy Kossuth

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Philemon és Baucis.

Irta: Th. de BAUVILLE.

1835-ben elvesztve szüleit, a kis Amé Ludovic Párisba jött. Apja, a szegény takács, nem hagyott rá egy fillért se. A keresztapja, a lakereskedő Pageut Subrin ajánlatára Cercelet paszomántkereskedő fogadta fel mint tanoncot. Az üzlet a Rue des Cursban volt s az »Arany kerék«-hez volt címezve.

Az üzlet vezetése mellett Cercelet ráért nagyon sok jót is gyakorolni és segíteni az ő vidékéről való szűkölködőket. Eddig egyedül látta el üzletét, a mi könnyen érthető, mert a bolt és lakás oly kicsiny és alacsony volt, hogy a fejével csaknem a szoba tetejét érte. De hát a tizenkét éves kis Ludovic nagyon kis helyet foglalt el a lakásban, ahol egy liliputi kis cseléd, Marion játékszernek beillő apró seprő és poroló pálcákkal tartott rendet s egy szekrény nagyságu konyhában főzött.

Mikor Ludovic a rendszeretetre született,

legelőször lépett a boltba, hol egész életét volt elöltendő, el volt ragadtatva az ott uralkodó tisztaságtól és rendtől, de ugyanabban a pillanatban belopta magát a szívébe a sirig tartó szerelem is a kis nyolc éves Cercelet Modeste iránt. A kicsi, kecses, sápadt, mint az árnyékban nőtt virág, puha, lágy gesztenyeszín haju, zephir szemű, karcsu nyaku kis leány hasonlított a régi mesterek-festette szentekhez. Egész nevelése annyi volt, amire az apja meg tudta tanítani: egy kis írás, olvasás; a számtan alapfogalmi, könyvvitel s valami csekély, homályos történelem.

Ludovic megszerette és Modeste is rögtön megszerette Ludovicot. E pár szóban rejlik életük egész története, mert negyvennyolc éven keresztül szerették egymást hiven, jóban, rosszban s még a halálban sem váltak el egymástól. 1883-ban haltak meg csaknem egy időben.

Az évek multak gyorsan, mint az álom. Az öreg Cercelet végtelen szelíd, jó ember volt s fáradhatatlan munkás. Üzlete virágzott; kis boltja sohasem volt üres, mert a kereskedők régi iskolájából származva, foly-

ton kitűnő áruval szolgált, amit mindig egy és ugyanazon gyárostól vett. Az egész st.-martini és st.-denisi városnegyedben jól tudta mindenki, hogy az ő cernái, gombjai, szalagjai és tüi mind kitűnő minőségűek s azért a két gyerek éppen nem volt felesleges a portékák eladásánál és a vevők kiszolgálásánál.

Ludovic igazán tehetséges gyerekek bizonyult. Kötelességét a legnagyobb gondal végezte s a mellett folyton szerelmes lázban égett; a mérésnél soha egy milliméterrel, vagy egy milligrammal sem csalódott, pedig ha megpillantotta a kis Modestet, amint bájos lenge kis termetével ide-oda röppent, vagy nagy kék szemének egy tekintetét is felfoghatta kimondhatatlan öröm fogta el.

Cercelet nemcsak jó és becsületes volt, hanem nagyon vallásos és jótékony is, ilyennek nevelte a két gyermeket is s a mennyire szerény tehetsége engedte, mindig segített a szenvedőkön. Egy-egy éhbálállal küzdő szegény asszony, vagy gyerek megmentése képezte az egyetlen változatosságot életük folyásában. Az órák, napok, hetek, hónapok és évek a szabályos munkálkodás között gyorsan repültek tova.

Rákóczi-út
Oláry-ház

TANKÖNYV

és iskolaszer szükségletünket szerezzük

SEBŐ IMRE

könyv és papírkereskedésében Nagyváradon Rákóczi-út.

Rákóczi-út
Oláry-ház

Ferenc bölcs mérséklete a legnagyobb erőssége annak a kapocsnak, mely a koalíciós pártokat összeköti. És nem szabad feledni azt sem, hogy Kossuth Ferenc az ő kiváló egyéni tulajdonain kívül azért is nagy tekintélynek örvend a döntő tényezők előtt, mert a nemzeti erőnek nagy tömege sorakozik körülötte. Vigyázni kell tehát, hogy az intrika részt ne üthessen e tömeg kompaktságán; mert a nehéz kérdések megoldásánál nagy szükségünk van az egységes erő tekintélyére, hogy az ellenséges aknamunkát ártalmatlanná lehessen tenni.

A szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetése. A »Fremdenblatt« jelenti: A magyar kormány kiküldöttei és az osztrák szakreferensek tegnap délután 4 órától este 8 óráig tanácskoztak a szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetésénél szükséges intézkedésekről. Az életbeléptetést e hó 30-án fogják kihirdetni.

Kossuth Ferenc Budapesten.

Kossuth Ferenc tegnap este Pöstyénből egészségesen Budapestre érkezett. Amíg Pöstyénben volt, a miniszterek valóságos bucsujárást rendeztek e furdőhelyre. *Wekerle*, *Apponyi* és *Fekelfalussy* egymásnak adták a kilincset Kossuth pöstyéni lakásán, itt Budapesten meg *Zichy* Aladár gróf miniszter várta a pályaudvaron Kossuthot, aki lakására vitte kollégáját és hosszasan tanácskozott vele. A napokban gróf *Andrássy* Gyula is Budapestre fog érkezni, hogy Kossuth Ferencsel a helyzet felől konferáljon.

A kormány tagjainak Kossuth Ferenc körül való sürgős-forgása eléggé bizonyítja, hogy fontos dolgok vannak készülöben. Beavatott

politikusok azt mondják, hogy a Kossuthtal való tanácskozások elsősorban a fuzió kérdésével függnek össze. A miniszterelnök ugyanis aki először vetette fel a fuzió eszméjét, minden áron azt szeretné, ha a koalíciós pártok fuziója még a parlamenti kampány előtt tényyné válnék.

Szerinte a törvényhozásra váró nagy feladatokat csak egységes párttal lehet sikeresen megoldani. Ezt a nézetet vallja a kabinet többsége is, kivéve *Andrássy* Gyula grófot, akinek az a véleménye, hogy a mostani viszonyok nem alkalmasak a fuzióra, amennyiben a függetlenségi párt oly programponctok megvalósítására törekszik, melyek a 67-es politikával merőben ellenkeznek. *Andrássy* szerint az egységes párt alakítására inkább az új választójogon választott parlamentben lesz szükség, mert ott a nemzeti-ségiakkal, szociálistákkal és horvátokkal szemben a magyar pártoknak amugy is tömörülniök kell. Mindazonáltal *Andrássy* most is hajlandó a fuzióra, ha a függetlenségi párt egyelőre lemond az önálló bankról és az önálló vámterületről.

A függetlenségi párt erről hallani se akar, mert jól tudja, hogy ebben az esetben népszerűsége sokat vesztené. A függetlenségi pártban máris sokat duzzognak.

Kossuth, mielőtt döntő lépéseket tenne, meg fogja kérdezni a pártot és evégből szeptember második felében konferenciára fogja egybehívni a párt tagjait. Ezen az értekezleten fog majd eldölni a fuzió dolga, melynek alapjait *Wekerle* vetette ugyan meg, de amelyet Kossuth és pártja és a másik két párt építhetnek fel.

Allandó színház Nagyváradon.

— A szinkör megnyitása. —

Rövid tíz év alatt másodsor van nagy, jelentőségteljes ünnepe a magyar színművészetnek Nagyváradon.

Még nem telt el egy declerium, hogy pompás, remek otthont adott Nagyvárad a színháznak a Szigligeti-színház felépítésével s amíg azelőtt más városok szintársulatai jártak ide a nyári szezonra, hogy kihuzzák az év öt hónapját a régi fabódében, most már innét indult tavasz végeztével Thália csapata nyári vándor-utra. Hatalmas, nagy lépés volt ez, mert óriási áldozatot kívánt e szegény, de fejlődésre képes várostól.

Ki hitte volna, hogy alig néhány év múlva újabb ünnepe lesz e város falai között a színművészetnek.

Ma már készen áll a másik csinos otthon a város egyik e célra legalkalmasabb pontján a színművészetnek s a mai nappal lerakhatja vándorbotját a nagyváradai szintársulat, amelynek ezután állandó, meleg otthont nyújt a város áldozatkészsége.

Aki ösmeri a mai magyar színtügyi viszonyokat, bizonyára kellőképp értékeli a nagyváradai színház állandósítását. Nagyvárad hatalmas fejlődése, lakosságának egyre élénkebb műpártolása lehetővé tette, hogy külön csarnoka legyen a komolyabb muzsának s külön hajléka a könnyebb műfajoknak.

A téli színház a város szívében van s leg szebb tereink egyikén, — A nyári szinkör a Rhédey-kert öreg fái mellett, a természet zöldjéből övezve épült fel. A csinos épület rendkívül kedvező benyomást gyakorol a szemlélőre. Karcsu, arányos külső tagozása és egész építkezési jellege a nyári szinkört, a könnyű muzsá hajlékát jelzi.

Ennek megfelelő a belső beosztása is. Középen két csoportban vannak a földszinti ülőhelyek; csupa felhajtható Thonet-szék, kényelmes, praktikus beosztással. A nézőtér jóval kisebbnek látszik a színházénál, azonban az ülőhelyek megfelelő elosztásával lehetővé tették a tér kihasználását, úgy hogy a szinkör földszint-

Cercelet, a leánya és Ludovic dolgoztak egész héten ernyedetlenül és még vasárnap sem pihentek, mert akkor jött a nagytakarítás, rendezés, a könyvek átvizsgálása. Alig engedtek maguknak egy kis rövid sétát estefelé és mikor 1848-ban Cercelet visszavonult az üzletből, a gyerekeknek adván azt át s Nemoursban megtelepedve újra megnősült, Ludovic és Modeste még akkor sem jártak se a színházba, se a zöld ligetekbe.

Az ifjú pár a Cercelet nyomát követte s dolgozott ernyedetlen szorgalommal.

Ludovic oly szenvedélyes rajongással csodálta a feleségét, hogy nem vette észre az idő múlását. De nem is vőnült egyikük sem. A hajuk nem szürkült s arcuk nem lett ráncos. Modeste megőrizte karcsu természetét és Ludovic se lett pocakos — talán azért, mert a szük kis boltban ide-oda futkosva, naponként legalább tizmérföldnyi utat szalad be. — 1849-ben egy kis leányuk született, akit Edméennek neveztek el. 1866-ban, mikor a boltjuk árát teljesen lefizették, már volt huszezer frank hozománya a leányuknak, akit egy Pigette nevű cserépszindely-gyáros vett el St.-Etienneből.

Nemsokára úgy érezték, mintha végképp elvesztették volna a leányukat. Amé és a felesége nagy bánatnak adták magukat, de

megvigasztalta őket szenvedélyes, végtelen hűségű, örökifjú szerelmük, ami folyton új örömmel töltötte el szívüket.

Igen, e szerelem örökifjú volt! Ha Ludovic a kávé után számadásba vagy könyvelésbe merült s véletlen feltekintett, a számadás, az írás közepén felugrott, odatérdelt Modeste elé s forró csókjaival borította el a felesége fehér, gyöngéd kezét. Egymást átölelve jártak fel s le kicsi lakásukban, ajtóik mögött forró csókokat cseréltek s örökös mézeshetekben éltek, mert szívük olyan volt, mint a folyton ragyogó, verőfényes ég.

— Ha hatvan éves leszel — szölte Modeste, — felhagyunk az üzlettel s falura megyünk lakni.

A falu! E varázsszóban volt megtestesülve számunkra a világ minden tündérmeséje. Ered gondolván virágos mezőket, csillogó erdőket s a források partján játszó, táncoló, karcsu tündéreket láttak lelki szemük előtt. Az ő naiv lelkükkel azt hitték, hogy elég Párist elhagyni, hogy rögtön valami paradicsomkertbe jussanak, ahol fehér hattyúk uszkálnak a tó vizén, szelid özek futkosnak a gyepen s kék madarak röpködnek dalolva a vöröfényben.

Végre eljött a sóvárgott nap; Ludovich hatvan éves lett. Az üzletet átadták Modeste egyik unokafivérének s elhatározták, hogy

Clamartba mennek lakni. De előbb elmentek megnézni a vidéket. Egy egész napot töltöttek a zöldben s mint bohó gyerekek úgy örültek, úgy kacagtak mindennek, amit láttak. Egy repkedő pillangó, egy vad virág örömköltést csalt az ajkaikra. A fűvön ebédelték s aztán újra bolyongtak, ha pedig egy kis erecske került eléjük, a hatvan éves kereskedő ölbe vitte át azon az ötvenhat éves feleségét, aki neki mindig csak kis leány maradt.

Elragadtatva, új érzelmekkel, új víziókkal, új eszmékkel tértek haza. De mert minden pillanatban egy és ugyanazt szokták gondolni és érezni, nem titkolták el egymás előtt azt a kínos benyomást, mely mindkettőjükben egyszerre keletkezett. A clamarti erdők friss zöldje, óriás, arányos fái, a falu körül látszó rengeteg horizont nagyszerű, de egyszersmind borzalmas is volt nekik; az a nagy, szabad természet nyomta, szorította az ő szerény agyukat. Úgy érezték ott magukat, mintha csillogó száműzetésben volnának, honnan nincs hazatérés. De hát talán meglehetik minde szépséget, közelebb is, talán a Luxemburg, a Place Royal vagy a Jardin des Plantes közelében, ahol — amint mondják — szintén igen sok fa van.

Meglátogatták mind e helyeket, egy kicsit aggódva is, mert úgy érezték, mintha ismeretlen kalandok lennének reájuk, mintha a

Legjobb reklám az olcsó árulás!	120 széles divatos kosztüm szövet métere	95	125	175	kr.	23 méter.	1/4 Kreász vászon	460	490	kr.
	120 > sima gyapju	>	>	55,	95,	125	>	23 > 9/8 Jácint	>	514, 625
	120 > divat blouve	>	>	48,	75,	95	>	23 > 9/8 Liliom	>	690, 120
	Valódi Francia delaine	>	>	55	>	>	>	Sveici himzések métere	>	15, 20

Szigoruan szabott GUTFRIED TESTVÉREK áruházában a „Gólyához“ Szigoruan szabott
:: árak :: Szent László-tér (Holdas-templom mellett) :: árak ::

jén nem sokkal kevesebb az ülőhely, mint a színházban. Oldalt a páholyok vannak, hátul a nagy földszinti állóhely. A mi a szinkörnél igen fontos: bőséges helyet juttattak a karzatnak és erkélyüléseknek.

Aránylag nagy a színpad is; ezt azért volt szükséges ekkorára tervezni, hogy a színház összes díszletei használhatók legyenek. Zongoraterem azonban nincs s e miatt a próbákat a kőszínházban fogják megtartani. Ez azonban így van Kolozsivárt is, ahol sokkal nagyobb távolság választja el a színházat a szinkörtől!

Csaknem az utolsó napig kétes volt, hogy a színház megnyitható lesz-e idejében? A színiügyi bizottságban magában is merültek fel hangok a megnyitás elhalasztása mellett, végre is a rendőrség határozatától tették függővé a megnyitást. A rendőrség a hivatalos szemlést ma megtartotta s ennek eredményeként a szinkör megnyitására az engedélyt megadta. Mindössze kisebb hiányok mutatkoztak, a melyeket azonban még ma pótolnak s ezekre nézve ma pótszemlést tartanak.

A szinkör el van látva annyi kijáráttal, hogy bármilyen veszély esetén a közönség egyszerűen távozhat s a szinkör pár perc alatt kiüríthető.

Az ünnepélyes megnyitás ma este fél 8-kor lesz; a megnyitó est műsora a következő:

Nyitány, Erkeltől.

Prolog. Irta: Sas Ede, szavalja E. Kovács Mariska.

Cigánybáró 1. felvonása.

Csikós, 2 ik kép.

Helyárak: proscenium páholy 10 kor.; földszinti páholy 8 korona; a zsölye I. sor 3 2 kor; II—VI. sorig 2 kor; VII—XI. sorig 1 kor. 60 fillér; földszinti zártszék XII—XVI. sorig 1 kor. 20 fillér; emeleti erkély I. sor 1 kor. 40 fillér; II—III. sor 1 korona; emeleti

zártszék IV—VII. sor 80 fillér; földszinti állóhely 60 fillér; karzati állóhely 40 fillér.

A villamos vasut megvárja az előadás végét s a közönség rendelkezésére áll minden irányban.

A szinkör jobb oldali bejárója mellett buffet áll a közönség rendelkezésére.

Vasárnap délután Gül Baba, vasárnap este, hétfőn és kedden a Postás fiu és a huga énekes bohózat kerül színpadra.

Elgázolt katonák.

Ulánusok a vonat előtt.

Az óbudai rakparton, a tengerészlaktanya előtt ma reggel súlyos szerencsétlenség történt. Egy vicinális személyvonat valósággal elgázolt egy csapat gyakorlatozó katonát, akieket a parancs nekivezényelt a mozdonyok. Több katonára életveszélyen és súlyosan megsebesült, azonkívül sok lovat ért kisebb-nagyobb baleset. A szerencsétlenség a székestehérvári 12. számú ulánuszred két századát érte, amelyek olyan területen meneteltek, ahol se kocsiut, se gyalogut nincsen s közbeesik a vasuti töltés, a melyet, úgy látszik, meg akartak ostromolni.

A 12. ulánuszred második és harmadik százada tegnap indult Székesfehérvárról, hogy résztvegyen a felsőmagyarországi nagygyakorlatokon.

A második századot maga a parancsnok, Mayes Ottó alezredes, a harmadik századot Primavecs kapitány vezette. A terv szerint a Római-túrdón át Kalázig kellett volna menetelniük az ulánusoknak s ott pihenőt tartottak volna, de egy vicinális személyvonat véres sort tört a két század között.

Az ulánusok négyes sorokban haladtak az óbudai rakparton, közvetlenül a vasuti sínek mellett. Azon a részen semmiféle ut nincsen s

így egyelőre megfejtethetlen, hogy a parancsnok miért éppen azt a járatlan és veszélyes utvonalat választotta ki. A tengerészlaktanya előtt, ahol a szerencsétlenség történt, erősen kanyarodik a vasut. A katonák már részben túlhaladták a kanyarulatot, amikor a Máv. 4003. sz. helyiérdekű vonata befordult. Febhardt Nándor vonatvezető felismerte a veszedelmet, sipolt, ellengőzt adott, de a vonatot nem tudta megállítani, annál kevésbbé, mert kétszázhetven tonna áruterhet is vitt.

Az ulánusok ahelyett, hogy kettészakadva megvárták volna a vonat elhaladását, keresztül akartak lovagolni a vasuti töltésen. A síneken valóságos pánik tört ki soraikban. A lovak megbokrosodtak az ijesztően közeledő mozdonytól, sok ló levetette lovasát, sok a nagy zürzavarban és kavarodásban lezuhant a töltésről, magával rántva lovasát is. Közben odaért a vonat s néhány pillanat múlva véresre tört katonák jajveszékése és a megsebesült lovak vad nyerítése tette figyelmessé a közelben tartózkodókat. Csakhamar nagy tömeg állotta körül a sebesülteket, akiket az első segélyben igyekeztek részesíteni.

Életveszélyes sérüléseket szenvedtek:

Hanics István,

Probenics Pál és

Schek Fülöp.

Súlyosan megsebesültek:

Kranitz József és

Traberger Mátyás.

A sebesülteket beszállították a XVII-es helyőrségi kórházba, ahol azonnal ápolás alá vették őket. Megsérült még tizenhat ló. Egyet a helyszínen lelőttek, kilenc szolgálatképtelen lett, hat pedig zuzódásokat szenvedett. A sebesültek elszállítása után a két század tovább folytatta útját.

Nagy szerencsétlenség a fővárosban.

Egy halott, hat sebesült.

A fővárosban az utóbbi időben egymást érik a szerencsétlenségek s mindenik megkivánja a maga emberéleti áldozatát. Tegnap délután is borzalmas szerencsétlenség történt, mely robbanás következtében állott elő. A szerencsétlenség alkalmával meghalt egy ember és megsebesült hat.

A szerencsétlenségről budapesti tudósítónk a következőket telefonálja.

Tegnap délután 5 órakor óriási dörrenés zavarta meg a Kossuth Lajos-utcát. A nagy robajra az emberek a 13 számú ház körül tömörültek, ahonnan nagy füst és porfelhő szállott fel. Nyilvánvaló volt, hogy az épületben robbanás történt. Az épületben van Győri István vaskereskedő üzlete és raktára is. Ennek raktárában történt a robbanás, mely oly óriási erő volt, hogy az épület lépcsőházát teljesen ledöntötte. Három hatalmas vasajtót, mint a papírost tépett szét a robbanás.

A szerencsétlenség után pár percre megjelentek a mentők dr Kovács igazgató vezetésével 12 mentővel és 6 kocsival. A mentők azonnal behatoltak az épületbe és megkezdték munkájukat. A romok alól hat sebesültet szedtek össze. A sebesültek névszerint Groszman Béla, Gál István, Gál Istvánné, Balkó János, Vunka Lajos és Vunka Károly.

A sebesülteket a mentők azonnal segélyben részesítették és ezután beszállították a Rókus-kórházba. A sebesültek elszállítása után nyom-

legsötétebb Afrikában járnának. De meg e keretek is nagyon nagyok voltak nekik, a szabad levegőn az »Arany kerék« atmoszférájához szokott tüdejük úgy kitágult, hogy azt hitték, megfulladnak. Elhatározták, hogy a városban maradnak, hiszen négyezer frank évi jövedelmükkel csaknem gazdagok voltak.

Megint visszatértek a Rue St.-Martinbe s béreltek egy két szobás kis lakást. Az egyikben volt egy díőfaasztal, négy szék és egy kályha, melyen főzni is lehetett. A másikban állt a nagy ágy, a mosdóasztal, egy ócska sárga bársonykanapé és egy alabástrom álló óra. Akkor elhatározták, hogy ezentúl mulatni fognak. Ez is oly varázs-szó, mely a hercegtől a szivarvéggyűjtőig elkap minden párisit s a szerelmes pár attól fogva folyton sétálni járt. Utcájukból felmentek a boulevardokon a Bastilleig, megcsókolták a kirakatokat, meg-megpihentek a padokon, aztán egymáshoz simulva ballagtak tovább.

A negyed lakói hamar megszokták a két öreg látását, de nem nevelték ki őket sokkal inkább meg voltak hatva az öregek gyengéd, fiatalos szerelmétől.

E közben azonban nem feledkeztek el régi szokásokról, a jótekonyságról sem. Sohasem mentek el otthonról anélkül, hogy meg ne látogatták volna szomszédjaikat, vive nekik bort, levest, fehérneműt, orvosságot meg egy kis pénzt. Aztán mentek élvezeteik után. Micsoda ámulatba estek, mikor egyszer Bastille-téren egy kötéláncost láttak, amint bársony joppliban, testszin trikóban produkálta művészetét a kiterjesztett kötélén.

A Modeste születésnapján a Bouvalétnál ebédeltek és ettek egy eddig nem ismert ételt — egy sült csirkét s megittak rá egy fél üveg

bort. Este elmentek a színházba s végignézték a »Vernász« előadását.

Az első kicsapongás volt, mely azonban igen megártott nekik, mert pár nap múlva Ludovic beteg lett s röviddel azután az aszszony is ágynak esett.

A beteget Charles Eulalie, egy fiatal, a férjétől elhagyott asszony ápolta, kivel inségében a két öreg sok jót tett. Ez a jó asszony irt a leányuknak, madame Edmée Pigetennek, de ez csak egy jéghideg levélben mentette ki magát; sok dolga volt otthon, nem mozdulhatott. Így a két öreg körül nem volt csak egy résztvevő idegen, akit azonban úgy szerettek, mintha gyermekük lett volna.

Nemsokára már oly gyengék lettek, hogy nem tudtak mozdulni s nem láthatták egymást, — de érezték, hogy még együtt élnek, lélekenek s együtt fognak meghalni s ez az érzés végtelen tiszta boldogsággal töltötte el lelküket. Egy hajnalban Modeste megérezte, a végét; intett Eulalienek, aki megértette, karjaiba vette s végtelen gyöngédséggel, vigyázattal felemelte. Az öreg asszony kialvó szemében még egyszer telcsillant egy szikra élet s a halál küszöbén az ő szelid, édes hangján még egy szót szólott s abban a szóban benne volt egész lelke:

— Ludovic!

— Itt vagyok, kedves szerelmem — felelt az öreg.

És egyszerre haltak meg. Oíthatatlan szerelmük jutalma volt, hogy sem az életben, sem a halálban nem váltak el soha egymástól s közben kéz indultak meg utjukra, abba az ismeretlen országba, melyből még nem tért vissza soha senki...

ban egy megszenesedett ember hullájára akadtak. A sebesültek sérülései igen súlyosak s a legnagyobbbrészt halálosak.

Borzalmas látvány volt, amint a sebesülteket a romok alól kiszedték s a kocsikra tették. Ez a látvány egy szemlélőre annyira hatott, hogy ott a helyszínen elájult s a mentők szállították be a Rókus-kórházba.

A rendőrség Peregrini rendőrtanácsos vezetésével vonult ki s nyomban megtartották a helyszíni szemlélt s megejtették a hatósági vizsgálatot arra vonatkozólag, hogy mi okozta a robbanást. A vizsgálat kiderítette, hogy a robbanást egy idegen ember idézte elő, aki vagy benzint, vagy pedig acetylen-lámpával ment be a benzín-raktárba.

A robbanás előidézője azonos a megégett emberrel. A szerencsétlenség a jelenlegi állásban nem terhel senkit s a további vizsgálat lesz hivatva megállapítani, hogy kinek a mulasztásán múlt az, hogy az idegen ember bemehegett a benzín-raktárba.

UJDONSÁGOK.

A király gyengélkedése.

A király gyengélkedéséről megjelent hírek, bármilyen leplezettek és burkoltak is, nagy nyugtalanságot keltettek mindenfelé. Kizárt dolognak tekinti mindenki, hogy a király mostani gyöngélkedése csak legujabb keletű. Már napok óta járja a hír, hogy ő felsége nem mehet Veszprémbe egy és más oknál fogva. Azokat a híreket, amelyek arról szóltak, hogy a király programjának megváltozása az uralkodó egészségi állapotával van összefüggésben, nyomban igen erősen megcáfolták.

Ma azután mindenki megértette, hogy a király legalább is gyöngélkedik. Gyengélkedés és betegség között igen nehéz határvonalat húzni. Senkisem tudja most már, hogy áll a dolog a király egészségével? Az óvatosság, amellyel a híreket kezelik, csak arra alkalmas, hogy a nyugtalanságot növelje.

A legutóbbi félhivatalos tudósítás szerint a király rendes sétáját végezte, de azért beismeri, hogy az uralkodó gyengélkedik.

A félhivatalos tudósítás különben így szól:

Bécs, aug. 28.

Ófelségének tegnap óta köhögési ingerrel együtt föllépő könnyű náthája van. Nyugtalankodásra azonban egyáltalán nincs simmiféle ok annál kevésbé, mert a király tegnap és ma sem mulasztotta el megtenni rendes hosszabb reggeli sétáját az ischli nyaraló parkjában és szintugy nem változott napi programja sem. Ő felsége állapota és hangulata igen jó.

Ischl, aug. 28.

A király tegnap reggel könnyű, gyenge köhögéssel összekötött katarrhust szerzett, aggodalomra azonban nincs semmi ok és a király náthája remélhetőleg igen rövid időn meg fog szünni. Hogy mennyire nincs ok aggodalomra, kitűnik abból is, hogy a király ma is

elvégezte rendes reggeli sétáját, mely után dolgozószobájában államügyeket intézett el.

* **Személyi hír.** Gerő Armin rendőrfőkapitány szabadságáról visszaérkezvén, hivatala vezetését mai napon átvette.

* **Rulikovszky vértanu emlékezete.** Méltó kegyelettel áldozott Nagyvárad város hazafias polgársága tegnap Rulikovszky Kázmér emlékének. A Szent László-templom festése miatt ezuttal az olasz-i plébánia templomban volt a requiem a vértanuért, melyen igen sokon voltak jelen. A templomhajójában volt felállítva a diszes ravatal gyászfátyollal bevont nemzeti zászlókkal és égő gyergvákkel körülvéve. A gyászmisét Imrik S. Zoltán plébános végezte segédlettel. A szent mise alatt *Lehóczky* József kántor szép magyar egyházi énekeket adott elő, végül a Hymnuszt, melyet vele együtt a közönség is énekelt. Az isteni tiszteleten ott voltak a függetlenségi és 48-as párt és az 1848-49. honvédek, a Szacsvey-asztaliársaság és az ipartestület képviselői s ott láttuk még Dus László, Andriska Károly, Bertsey György, Mütter Ferenc, Petrus József, Diósy Ferenc, Katona Mihály, Kiss Dávid, Mokry János, Nagy János, Germán Károly, Gáll László, id. Nagy Lajos, Lukács István, Raminge István, Kóki András, Balogh József, Skraba Jenő, Szücs József, Virányi Győző stb. A diszes ravatalt Germán Károly állította. A gyászistenti tisztelet után Katona Mihály megkoszorúzta a vértanu síremlékét. A vértanu sírjára Nagyvárad város kertészete is szép élővirágból font koszorút helyezett.

* **Samassa bibornok 80 éves.** Eger ősz egyházfejedelem dr. Samassa József bibornok f. évi szeptember 30-án lesz nyolcvan éves. Az országos nevű egyházfejedelem nyolcvanadik születésnapját egyházmegyéjében osztatlan örömmel ülik meg s ez örömben bizonyára részt vesz az egész magyar katolikusság.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága tegnap délután ülést tartott dr. Thury László v. főügyész elnöke alatt, amelyen dr. Berkovits Ferenc, dr. Sonnenfeld Zsigmond és dr. Döri István előadó voltak jelen. A szakbizottság tárgyalta a tüzoltó intézmény ujjszervezéséről készített szabályrendelet-tervezetet, amelynek egyik érdekes pontja egy hivatásos tüzoltó parancsnoki állás szervezése, az alkapitányi állással járó fizetési összeggel. Letárgyalták továbbá a Nagyváradon létesíteni szándékolt vegyvizsgáló intézet szervezeti szabályzatát. Ezzel azonban még nem sokat ér a város közönsége, hanem a hatóságnak és a törvényhatóságnak kötelessége volna, hogy a tápszer- és vegyvizsgáló intézet mielőbb felállíttassék, annál is inkább, mert ezen fontos közegészségügyi intézmény bizonyára jövedelmet is fognak hozni a városnak.

* **Hova épüljön az új közkórház.** Az új közkórház telkére vonatkozólag szeptember első hetében lesznek megtartva a szemlék. Addig még mindig adhatnak be ajánlatokat. Most még a Diósi-féle telep ajánlata volt előnyben. Tegnap azonban megváltozott a helyzet, mert *Hoványi* és *Géczy* szőlőtulajdonosok szintén benyújtották ajánlataikat. Az újabb ajánlat szerint a két szőlőt 167 ezer koronáért adnák el a megyének. Kétségtelen, hogy a két telek legkedvezőbb fekvésű mindenféle tekintetből. Ígaz

ugyan, hogy van a telekben mintegy két hold terület, amit magas emelkedése miatt nem lehetne beépíteni, azonban ez csak nagyon kevés része a teleknek. Előnyei ellenben minden tekintetben fölülmulják az eddigi ajánlott telekét. Az újabb ajánlott telek ára ugyan valamivel magasabb, mint a Diósi-féle teleké, azonban efelől még lehet beszélni.

* **A 14-ik gyógyszerertár.** A belügyminiszter még nem adta meg a Nagyváradon felállítandó tizenharmadik gyógyszerertárra az engedélyt, már a tizennegyedik gyógyszerertárra is van pályázó. A miniszter ugyanis most véleményezés céljából leküldötte *Radó* Gyula devecseri okl. gyógyszerész kérvényét a Nagyváradon felállítandó 14-ik gyógyszerertár engedélyezéséért.

* **A rendőrség államosítása.** Kolozsvár város törvényhatósága feliratban kéri a törvényhozást, hogy sürgősen alkosson törvényt a vidéki rendőrség államosításáról, mert ez nagy érdeke a közbiztonságnak. Együttal ártírt a székesfővároshoz és kérte, hogy feliratban támogassa a kolozsváriak kérését. A tanács a legelső közgyűlésén indítványozni fogja, hogy a Kolozsvár városához hasonló feliratban támogassa az indítványt, mert ez nemcsak a vidéki városok érdeke, hanem mint a legutóbbi hetek szomorú tapasztalatai bizonyítják, érdeke az egész ország közbiztonságának is.

* **Nincs pályázó.** A nagyvárad hegy évről-évre nagy áldozatokkal mindjobban belesz telepitve szőlővel. A szőlősgazdáknak érdeke lenne, hogy minél több szakképzett munkás és szőlőkezelő állana rendelkezésre. Nagyvárad városa ezen eszmétől vezetve létesített két alapítványi helyet a bihardiószegei vincellér képezésben. Az utóbbi években azonban alig akad pályázó az alapítványi helyekre. Ez évben is megüresedett Nagyvárad város két alapítványi helye; a pályázatot minden irányban nélkülöppen meghirdették s most jelenti a városi tanácsnak a hegybíró, hogy a két alapítványi helyre egyetlen pályázó sem jelentkezett.

* **A rendőrség tévedése.** Tegnapelőtti számunkban a rendőrség hiradása alapján egy közleményt adtunk közre, erre vonatkozólag most a következőket kapjuk: Borz Flóra nagyszalontai illetőségű 13 éves gyermekleányt szülei e hó 25-én B.-Ujfaluba küldötték. A gyermek meg is érkezett Nagyváradra s itt az átszálláskor lekéste a B.-Ujfaluba induló vonat. Borz Flóra, kinél pénz és élelmiszer is volt, járkálni indult a városba s a késő éjjeli órákban találkozott a Rákóczi-uti rendőrszemmel. A rendőrnek feltűnt a késő éjszaka magában csatangoló gyermekleány és igazolásra hívta fel őt. Borz Flóra ekkor elpanaszolta a rendőrnek, hogy a vasuti állomáson elcsábította egy férfi. Egy másik férfi pedig hasonló szándékból kocsin el akarta vinni, de ő kiszabadította magát kezei közül. A rendőr bekísérte a leányt és kiment az állomásra, hogy a bérkocsisok között puhatolja az eset részleteit. Másnap reggel a leányt a rendőrorvos megvizsgálta s teljesen érintetlennek találta. Borz Flórárt másnap délelőtt hazaküldötte Nagyszalontára szüleihez. Kétségtelen tehát, hogy a leány által elmondottak nem felelnek meg a valóságnak. Amit ez ügyre vonatkozólag a rendőrségi sajtóiroda utján f. hó 26-án a lapoknak kiadott, ezt a sajtóiroda vezetője így hallotta a kihágási ügyosztálynál, mely ez ügyben eljár.

* **Halárusítás a piacon.** A piac látogató közönségre nézve fontos ujtást jelent a halárak és árucikktek tekintetében a közel jövőben várható változás. Ugyanis *Corons* Béla pusztaradványi haltenyésztő engedélyt kért és kapott arra, hogy szeptember 15-étől kezdődőleg naponta, a délelőtti tartama alatt a Szent

László-téren, megfelelő sátorban saját tenyésztésű halait (ponty, harcsa, süllő stb.) árusíthassa. A termelő előre is bejelentette, hogy az említett 3 jobbfajta halnak kilója 1 kor. 40 fillér és 1 kor. 80 fillér között fog váltakozni, a hal nagyságához mérten. Egyébként a cégfelirással ellátott sátorban a halárak naponta ki lesznek függesztve, úgy, hogy a vevőközönség teljes mértékben tájékozva lesz a legmértányosabb árakról, melyeket vásárlása alkalmával aggály nélkül fizethet. A rendőrség természetesen szívesen nyújt teret ezen újabb termelőnek is, mert minél inkább vásárolhat a vevőközönség közvetlen termelőktől, annál inkább remélhető a piaci termények javulása és ezzel együtt az árak mérséklése is.

* A cipéssz munkások szakegylete.

A cipész- és csizmadia-munkások és munkásnők orsz. szakegyletének nagyváradai helyicsoportját tudvalevőleg a hatóság feloszlatta, mert nem tartották meg az alapszabályokat s attól eltérően működtek. Azóta az illető szakmunkások, illetve a vezetők újból meg akarták alakítani a helyicsoportot, azonban a polgármester nem vette tudomásul a bejelentést, mivel ugyanazok lettek volna a csoport vezetői, akiknek szabályellenes működése miatt a szakcsoportot fel kellett oszlatni s így a polgármester nem látott semmi garanciát arra nézve, hogy nem ismétlik a szabálytalanságokat. A polgármester ezen határozata ellen az illetők felebbezést adtak be a belügyminiszterhez, azonban eredménytelenül, mert a miniszter a polgármester határozatát jóváhagyta, a felebbezés elutasítása mellett.

* Merénylet egy huszárkapitány ellen.

Folyó hó 25 én éjszaka a Várház-utcában bérkocsin haladó Méreg honvéd huszárszázadosra rálőttek. A mint a tegnap megejtett vizsgálat kétségkívül igazolja, a hír melyet két helybeli lap közölt, tévedésen alapul. Az eset ugyanis az, hogy említett éjszaka a nyári színpadon a vállalkozó által alkalmazott éjjeli őr: Juhász Sándor, utána lőtt saját kutyájának, mert az kenyerét elvitte. Ugyanakkor az éjjeli őr kiáltott is kutyája után. A közelben szolgálatot teljesítő rendőr Máldi Zachariás odasietett s megtudta a lövés és kiáltás okát magától Juhásztól. E szerint ki van zárva, hogy ez a lövés bárki másnak s különösen az ugyanakkor a Várház-utca 93. sz. bérkocsinak, illetve az abban ülő huszár kapitánynak szólott volna. Az éjjeli őr ellen a lövöldözés miatt a rendőrség a kihágási eljárást megindította.

* **Baleset tolatás közben.** Szegedi Károly napszámos Rácz János és Rácz Lajos nevű társaival a várvelencei állomáson a London és Schwartz helybeli fakereskedő cég részére tüzeit rakott ki az egyik kocsiból. Tegnap délután 3 óra tájt az egyik kiürített vasuti kocsit eltolták a rakodás helyéről és Szegedi, ki a közelben álló másik kocsi elé ugrott, hogy hozzákapcsolja ezt a kocsit s saját vigyázatlansága folytán a két kocsi ütközője közé került. Az ember, kinek melle került a tányérok közé, eszméletlenül esett össze. Szerencsére a kocsi lejtőnek felfelé haladt a vágányon s így gyorsan meg tudták állítani. Így elejét vették annak, hogy Szegedit valósággal széjjellapítsák a kocsik. Sérülése így is eléggé súlyos. A szerencsétlen embert közokórházba szállították.

* **Öngyilkossági kísérlet az Európa-szállodában.** Tegnap este félnyolc órakor az Európa-szálloda 7-es számú szobájában Zeiner Margit 18 éves feltűnő szépségű leány gyuta-

oldatot ivott. Az öngyilkosjelölt pincérleány volt Nagyváradon azonban nem volt üzletben. Az öngyilkosság kétségkívül szerelmi csalódás eredménye. Ugyanis közvetlen a tett elkövetése előtt egy fiatalember, aki előzőleg beszélt a leánnyal figyelmeztette a vendéglő személyzetét, hogy vigyázzanak a leányra. A figyelmeztetés után nyomban felmentek a 7-es szobába, ekkorra azonban eszméletlenül feküdt a leány a padlón. A leányt beszállították a közokórházba, ahol élet-halál közt lebeg. Az ismeretlen fiatalember kilétének megállapítására nyomozás indult meg.

* **Pórujárt dinnyetolvaj.** Schmidt József peceszőlősi gazdálkodó már napok óta vette észre, hogy a kertjéből lopják a dinnjét. A tolvajt azonban hiába leste, nem tudta megtalálni. Tegnap este, mikor már mindenki aludni tért, Schmidt még egyszer kinézett a kertbe. Ugyanekkor a kert kerítésén egy alak mászott be. A sötétben nem lehetett megkülönböztetni, hogy kutya-e, vagy ember. Schmidt óvatosan bement a szobájába és magához véve vadászfegyverét, megleste a kertbe lopózkodót. Jó ideig figyelte, míg észrevette, hogy a dinnyetetésben a szebb-k közül válogatja az alak az izletes gyümölcsöt. Schmidt ekkor kétszer rálőtt a tolvajra. A golyók találtak. Az egyik golyó a tolvaj gyomrába, a másik a fejébe fúródott. A lövés után a sebesült felkiáltott, azután eszméletlenül bukkott össze. Az előhívott emberek a sebesültet beszállították az izraelita kórházba, ahol megállapították, hogy Murg Demeternek hívják s peceszőlősi lakos. Az esetről jelentést tettek az ügyészségnek, mely megindította az eljárást.

* Tűz a belényesi kórház udvarán.

Tegnap délután nagy veszélyben forgott a belényesi közokórház. Ugyanis eddig meg nem állapítható okokból kifolyólag az udvaron tűz keletkezett, mely megsemmisítette a jégpincét s az udvaron felhalmozott famennyiséget. A tüzet még elég idejében észrevették és sikerült is azt a tűzolóknak lokalizálni. A tűz nagy pánikot idézett elő a kórházban, szerencsére azonban komolyabb következménye nem volt. A vizsgálatot most megindították annak megállapítása végett, hogy kit terhel a tűz keletkezése.

* **Elveszett csütörtök reggel egy »Lord«** névre hallgató barna és fehér tarka vizsla. A ki nyomra vezet, illő jutalomban részesül a rendőrségen vagy a Szent László nyomdában.

* **Erdős és Grünfeld cégnél** Bémer-tér Poyvár-palota. Megérkeztek az őszi kosztüm-, kelme és blouz selyem ujdonságok, valamint az őszi felöltők. Kosztümök és felöltők jutányos árban készülnek. Rendelt fehérenmü kelenyék mindenkor megtekinthetők.

* **Kellemes szórakozás.** Fülöp István az Európa szálloda tulajdonosa kellemes meglepetésben részesíti vendégeit. Nap-nap után s esténként mozgó fényképes előadásokat tart, szép időben gyönyörű, Nagyváradon csaknem egyedül álló kertjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a tágas étteremben. Hetenként háromszor újjátozatos másor. Nagyszerű magyar konyha. Saját termésű borok és állandóan finom csapolt Dréher-sör. Belépti-díj nincs. A zenét Pócsi Laci hírneves zenekara szolgáltatja.

* **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és thea-sütemény kapható. Telefon 395.

* **A Pannonia-kávéházban** ma este Kócsé Antal teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

TANÜGY.

Az Orsz. kath. tanítói segélyalap közgyűlése.

Tegnap tartotta az Orsz. kath. tanítói segélyalap évi közgyűlést Budapesten dr. Walter Gyula esztergomi kanonok elnöklete alatt.

A gyűlésen a nagyváradai l. sz. egyházmegye képviselőjében dr. Lányi József felsz. püspök, egyházmegyei tanfelügyelő és Stark Gyula igazgató-tanító vettek részt.

Dr. Walter Gyula prelátus-kanonok elnök, nyitotta meg a közgyűlést és indítványára a pápát ötven éves papi jubileuma alkalmával táviratilag üdvözlötték. Beszédében beszámolt a segélyegylet jelenlegi állapotáról. Eszerint az alapkezelő egri főkapitánynak 1907. évi számadási kivonata szerint az a 12.000 forint vagyis 40.000 korona, amellyel a segélyalap a püspöki kar nagylelkű adományából 1884 ben létesült, 316,024 korona 85 fillérre növekedett. Ezen összegből a szorosán vett Segélyalap 195925 korona 85 fillérrel rendelkezik. Az Országos katolikus tanítói árvaház alapja 114.878 korona 73 fillérre emelkedett. A táptintézet tőkéje pedig 5420 korona 27 fillér.

Ezután behatóan értekezett arról, hogy mennyire megokolatlan az, hogy a katolikus tanítóság nagyrésze még nem állt be a segélyegyletbe. Megemlékezett a Segélyalap jövő évi 25 éves jubileumáról is és reményének adott kifejezést, hogy a jubileum talán nagyobb buzgóságra fogja ösztönözni a katolikus tanítókat. Indítványozta, hogy a jubiláris ünnepek előkészítésére bizottságot küldjenek ki.

Ezután jelentette az elnök, hogy Begovcsevich Róbert egri nagyprépost az egyesület számadó-gondnoki állásáról lemondott és helyébe az egri káptalan Foltin János prépostot küldötte ki gondnokul. A közgyűlést tudomásul vette a változást s Begovcsevich nagyprépostnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott eddigi kiválóan hasznos működéseért.

Foltin János prépostkanonok hálás köszönetet mondott az elnök szives szavaiért és ígéri, hogy az alap érdekeit igaz szívből támogatni fogja. Ezután elhatározta a közgyűlés, hogy az elnök beszédét külön kiadja.

Ezután az ösztöndíjak és segélyek kiosztására került a sor. A nagyváradai l. sz. egyházmegyéből ösztöndíjat kapnak Bereghy Sándor és Békési Pirokska.

Az árvaházra újabb adományokat bejelentettek: Fehérvári Kálmán 10000 koronát, Berger János egyetemi tanár 3000 koronára és az esztergomi takarékpénztár 500 koronát.

Végül megalakították a segélyalap negyedszázados jubileumát rendező bizottságot, melynek tagjai lettek egyházmegyénk részéről dr. Lányi József tinini püspök és Stark Gyula igazgató tanító.

Beiratások a nőipariskolában.

A nagyváradai és biharmegyei nyilvános nőipar- és szövőipari szakiskolába, mely háztartási tanfolyammal és internátussal van egybekötve, 1896. év óta áll fenn s úgy az állam, mint a szülők meglegedését kiérdemelve, szép sikerrel működik (Schlauch-tér 10. sz.) a beiratások megkezdődtek. Beirattási díj 4 kor., évi tandíj 120 kor., mely esetleg kivételesen, havi részletekben is fizethető. Azok, kik Nagyvárad város, Biharmegye, a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara, továbbá a kereskedelemügyi, vagy a közoktatásügyi Minisztérium által fenntartott helyekre pályáznak, kérvényüket iskolai, orvosi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátva nyújtják be az intézet igazgatósági irodájába.

Az intézetnek hat szakosztálya van; u. m.: a felsőruha-varrónő, szabó; fehérenmü szabó, varró; himző; szövő; festő- és háztartási; főző szakosztály. Az intézet képesít: önálló kézimunka üzletek és ipari szakiskolák vezetésére. Bármely egyes szakosztályt végzett növendékek iparjogosultak. Az internátus a bennlakók ké-

nyelmére lehetővé teszi a vidékiek részére is az iskola látogatását. Gondos felügyelet, jeles szaktanítónőkről gondoskodva van. Kivánatra zongora és cimbalom, valamint nyelvek tanításában is részesülhetnek. Az intézet a modern igényeknek megfelelően van felszerelve; egészséges, világos tantermei vannak, minthogy lakást cserélt; kérem a régi helyen levő Háztartási főiskolával össze nem cserélni, mivel az az enyémmel semmi tekintetben nem azonos.

Teljes tisztelettel

Tarján Jánosné Dudinszky Anna
(ezelőtt Szedlarikné)

nőipar- és szövőipari szakiskola-igazgató.

Beiratások az ipariskolába. Az iparostanonciskola beiratásai szept. 1-10-ig esz-közöltek d. e. 11-12 ig. d. u. 4-6-ig. Az előadások 16-án kezdenek meg. Felhívtnak a t. mester urak, hogy tanoncikat beirassák, mert a mulasztók pénzbírsággal büntetettek. Hogy az iparostanonc urak kívánalmait az igazgatóság lehetőleg figyelembe vehesse, kívánatos ha a tanoncokkal együtt jönnek a beiratáshoz. A tanulók utólag egyik osztályból a másikba nem iratkozhatnak át, *Az iparisk. igazgatósága.*

TÁVIRATOK.

A király állapota.

Bécs, aug. 28. Az udvarnál nagyon befolyásos egyén tegnap egy újságíró előtt nyilatkozott a király állapotáról. E szerint a lapok közleményei teljesen alaptalanok. A király egészsége változatlan. A híreket különben legjobban fogja megcáfolni maga az uralkodó, amikor meg fog jelenni az Erzsébet kórház alapkövetélenél.

Drót nélkül.

Berlin, aug. 28. A Kaiserin Auguste Viktorie hajó fedélzetén e hó 27-én felvett radiotávírat a következőket mondja: dr. Polis az aachenmeteorológiai obszervatórium igazgatója folytatja kísérleteit Newyork és Anglia között a tengeren végzett meteorológiai megfigyeléseknek drótnélküli közlése érdekében. Eddig sikerült az amerikai parttól 300 tengeri mértföldnyire, Európától pedig 1200 tengeri mértföldnyi távolságból az angol partokra eljuttatni a közléseket. A csütörtöki drótnélküli meteorológiai távírat Aachenből és Irlandból a felvevő állomást tartalmazó hajóig 5 óra alatt ért el.

Igazságszolgáltatás.

Száz korona egy ember-életért.

A tavasszal Nagyváradon szerencsétlenül járt egy fiatal leány, barátnéja ügyetlensége miatt. A Salamon Benedek cégnél volt alkalmazva Pirostyák Erzsébet és Dankó Margit. A két leány igen jó viszonyban élt egymással. A szerencsétlenség napján a pénztári zárlat elkészítésekor Pirostyák a pénzszekrénybe tette be a könyveket s akkor az ott lévő töltött revolvert a kezébe vette. Nem tudta, hogy a fegyver meg van töltve s azt barátnéjára emelte s elsütötte. A golyó Dankó Margitnak homlokát furta át s nyomban halált idézett elő. A leány ellen megindították az eljárást. A törvényszék tegnap foglalkozott az ügygel s a leányt gondatlanságból elkövetett emberölés vétsége miatt

100 korona pénzbüntetésre ítélte. Salamon Benedeket szintén száz korona pénzbüntetésre ítélte a törvényszék gondatlanság miatt, amiért a revolvért a pénzszekrényben merete tartani.

SPORT.

Ügetőverseny Nagyváradon. A bihar-megyei gazdasági egyesület folyó évi szeptember hó 20-án délután a löversenyek lefolyása után egy ügetőversenyt rendez. Ezen versenyen kettősfogatok vehetnek részt. A verseny távolsága 6000 méter lesz. A verseny részletes tervezete a napokban már közhírré lesz téve.

NYILTTÉR.

Garzon lakást,

ugyanott ellátást keresek, lehetőleg Olaszban. Ajánlatokat »Paedagogus«-nak a kiadóhivatalba kérek.

Modern

= úri lakás =

(3 szoba, előszoba, fürdőszoba és egyéb mellék-helyiségek)

nov. 1-re KIADÓ.

Bővebbet Jókai-utca 15. szám a.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Irta: C. V.

(Folytatás.)

13

Andor arcát futó pir borítá el, tárcájában kerek számban csak annyi volt.

— Két itce bort fizetek, dixi, — jegyzé meg Goldstein halk hangon.

Bogya rendőri méltóságára sokkal büszkébb, semhogy a csaplárosnak adása maradjon, kifizette szó nélkül a számlát.

A csapláros kilépett a szobából és Goldstein, hogy Andort a helyzet zavarából kimentse, tréfásan mondá a zenészeknek:

— Minő véletlen, vagy helyesebben, mi a patvar hozott ide, hogy meglepitek készületlenül az embert, mint a vihar és fergeg — s erre aztán Andorra mutatva, jelentékenyen hangsúlyozá: holnap a rendőr ur ki fogja fizetni.

A primás udvariasan meghajtá magát s bandástól elbucszott.

Midőn Goldstein és Andor kiléptek az utcára, körülbelül esti hét óra lehetett.

— Fontos közlendőm lesz önnek — mond Bogya.

— Elvárom holnap reggel szállásomon: Ákácfa-utca 73. szám. De ugyan miért is hoztatott annyi tenger nőtát... — tevé hozzá atyáskodó szemrehányással.

Andor elfoglalta előbbeni őrhelyét, hogy minő kedélyhangulatban, annak megítélését olvasóinkra bizzuk.

XI.

Az uszora hálójában.

Goldstein másnap reggel korán kelt; rövid vártatva Andor lépett be.

— Nos, kedves öcsém, hogy mint aludt s mi vezet hozzám?

— Nagy könnyelműséget követtem el. Egész havi fizetésemet költöttem el. Fizetetlen tartozásaim vannak. Ön a multkor azt mondá, hogy olcsó pénzek állanak rendelkezésére, most tehát szives közbenjárásáért folyamodom egy szerény kölcsönért.

— A mit mondtam az áll, adhatok önnek öt százalékos pénzt hétfőn — ma kedd van, tehát hat nap mulva.

— Hat nap mulva — de hát addig?...

Goldstein jól tudta, hogy Andornak lakbért kell fizetni, hogy a cigányok zaklatni fogják s gyakorlati ember léte meg azt is tudta, hogy ha valakinek egy fillér sincs a zsebében, a legtűrhetlenebb állapotok egyike ez, még az esetben is, ha az illető csupa türelem volna; s ezért igérete volt meg oly határozottan az olcsó kölcsönt hétfőre.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 28.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonátőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 28.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. aug. 28.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyeremény sorsjegy kölcsön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51
20 frankos (Napoleon) —	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Arad.

24414—1908. I. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő buffet bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1909. évi január hó 1-ével kezdődik és tart azon időponttól számított 5 éven át vagyis 1913. évi december hó 31-ig.

A bérleti feltételek, valamint az ételek és italok árjegyzéke az alulírott üzletvezetőség I. osztályában a rendes hivatalos órák alatt hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig megtekinthetők, vagy kivanatra postán megküldetnek, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyegű és Ajánlat a gyulafehérvári buffet bérletére a 24414—1906. számhoz felirattal ellátott borítékba zárt, lepecsételt a két tanu előtt aláírt ajánlatok a vonatkozó okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparengedély stb.) együtt 1906. évi szeptember hó 24-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános (I.) osztálya főnöknél nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 100 kor., azaz egyszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1908. évi szeptember hó 23-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzképpen nem fogadtatnak el. Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebb ártolyam szerint jegyzett értékben, de sohasem névértéken felül fognak számíthatni. A készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

A bánatpénz letétele az ajánlatban megemlítendő, de a letételről nyert pénztári letéjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett, valamint a távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott bérösszegre való tekintet nélkül szabadon történik.

Az üzletvezetőség.

Nagyvárad város adóhivatalától.

8404—1908.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a II-ik és III-ik kerületek, vagyis Ujváros, Külváros, Váralja, Velence, Csillagváros és Hegyközség városrészekben levő nyilvános számapásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozólag 1908. évre szerkesztett és az adókiadó bizottság elé terjesztendő adókiadási javaslatokat magában foglaló lajstrom a városházánál a városi adóhivatal 23-ik számú szobájában folyó hó augusztus 27-től szeptember 3-ig 8 napi szemlére kitétetett, ahol a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti.

Figyelmeztetem az adóköteles társulatokat, hogy amennyiben a javaslat ellen észrevételeik volnának, azokat a tárgyalás előtti napokon a kincstári képviselőnek szóbelileg, (Pénzügyi palota II. emelet 26 sz. szoba) előadhatják, hogy így minden felesleges írásbeli tárgyalásoknak és hosszadalmas felelővességeknek lehetőleg eleje vételessék.

Az adótárgyalás 1908. évi szeptember 5-én d. e. 8 órakor az adókiadó bizottság (Ritoók Zsigmond-utca 246 sz. a. volt községi polgári leány iskola tanterme) helyiségében fog megtartatni.

A tárgyaláson minden érdekelt megjelenhet, esetleg jogának megvédése végett kellőleg bélyegzett meghatalmazással mást megbízhat.

A meg nem jelenés azonban az adó megállapítását nem akadályozza.

Nagyvárad, 1908. évi augusztus 25-én,

Városi adóhivatal.

**Wallerstein
Fülöp Fiai cég**

Bémer-tér, Pannónia mellett

**a bekövetkezett
holt idényre****a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.****Berkes Bertalan**

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.

TELEFON 180. TELEFON 180.

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá-zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Spitz Jenő

épület üveges

Nagyváradon,

Nagy Teleky-utca 16. sz.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy egy mai kornak teljesen megfelelő üveg, porcellán, tükör és kép üzletet nyitottam. Raktáron tartok mindenféle szervizeket, lámpákat, tükröket, képeket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Dífogadok képek keretezését, épületek üvegezését és egész éven átali jókárban tartását mértékelt árak mellett.

Nagyobb épületek üvegezéséhez költségvetéssel szolgálok. Szíves meghívásra bárhol megjelenek. Csak kérem egy levelező lappal felkeresni méltóztassanak. A nagyérdemű közönség pártfogását kérem.

Spitzer Jenő, üveges**Egy liter petróleum 20 fillér.**

Magyar királyi államvasutak.

179134—1908. sz. CIII.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-román személyforgalom.

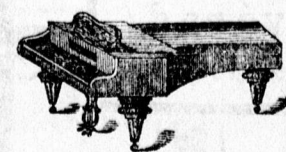
A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesülésünk szerint a Zágráb és Bucarest (gara de Nord) állomások egymás közti forgalmában (Verciorováu át) f. é. október hó 1-ével közvetlen személyvonatu menetjegyek léptetnek életke, és pedig II. oszt. 49-80, III. oszt. 32-15 frk. áron.

A két állomás egymásközti forgalmára nézve közvetlen podgyászfelvétel is rendszeresített.

Budapest, 1908. augusztus hó 18. án.

Az igazgatóság.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak 252.

ZONGORÁK

és

PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre ugyszintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

STERN JAKAB

első nagyváradai villanyerőmű berendezett réz és harang-
öntődéje, épület, díszbádogos és vízvezeték felszerelő.
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.
Városi és vidéki telefon 193.

Készít ércárut, géptelszereléseket, fém és
sárgaréz, nyersöntvények, bárminemű csen-

gök, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőz-
vezetékekhez szükségeltető sárgaréz és fémmunkákat,
mindennemű épület és díszműbádogos munkákat, víz-
vezeteki berendezéseket. Saját találmányu és a m.
kir József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN
fejlesztő készülékeimmel felszerelve városok, kasté-
lyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat.
Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközök.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye
Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége.
Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely
Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős
saját te méssé, kitűnő boraival, finom Dréher
sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha.
A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berende-
zett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a
közönség figyelmébe.

Vendéglő áthelyezés !!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy
a Kurlender házban **14 évig**
fennálló **בשר** vendéglőmet
Zöldfa-utca 10 sz. (Dr. Várnai-ház
íj. Weisz Bernát mellé) : : : :

HELYEZTEM ÁT.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve

tisztelettel

GRÓSZ A.
vendéglős.

Magyar királyi államvasutak igazgatóság.

126771—908 szám.

Új személydijszabás életbeléptetése

A Losoncz-vidéki h. é. vasuton a poltár rima-
kokavai vonal megnyitása napjától új zónarendszerű
személydijszabás lép életbe, mely által a losoncz-
poltári vonal megnyitása napjától érvényben volt
személydijszabás érvényen kívül helyeztetik.

Az új személydijszabás, melybe az eddig fenn
állott menetdíjak változatlanul fölvétettek, a m.
kir. államvasutak dijszabás elárúsító irodájában (Bu-
dapest, VI. Csengeri-utca 33.) 20 fillérért kapható.
Budapest. 1908. augusztus hó 18-án.

Olvashatatlan aláírás.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b.
tudomására adni, hogy a Bazar-épületben
a színházzal szemben egy a modern vi-
lágnak megfelelő

**fehérnemű varrodát,
himző és előnyomdát**

melyben mindentféle fehérneműt legjobb
kivitelben és legjutányosabban készítünk.
Megrendelések teljes menyasszonyi kelen-
gyékre elfogadtatnak. Állandó raktár a
legújabb kész és kezdett kézi munkából.
Szives pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és himző leányok jó fizetéssel
ugyanott felvétetnek. — Tanuló leá-
nyok felvétetnek

„Iskolai”

beiratások alkalmával a
szülők b. figyelmét fel-
hívja czipő szükséglete-
inek beszerzésére a . . .

„MOSKOVITS” czipőgyár.

Nagyvárad Kossuth L.-u.

:: 5. gyár épület. ::

Grósz Testvérek

norinbergi, díszmű-
:: játékaruháza ::

Nagyvárad,
Szent László-tér.

Grósz Testvérek

norinbergi-, díszmű- és játékaruháza

a **FEKETE SAS** palotában

kedvező építési körülmények folytán

már szept. elején megnyílik.